

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği

İnsan Hakları Bilgi Belgeleri No. 17

İşkenceye Karşı Komite

- Bu gayri resmi çeviri İngilizce orijinalinden İnsan Hakları Ortak Platformu tarafından yapılmıştır.
- Belgenin orijinali <http://www.ohchr.org/english/about/publications/docs/fs17.htm> internet adresinden temin edilebilir.

İnsan Hakları Ortak Platformu | Human Rights Joint Platform

Billur Sk. No: 23/16 06700 Kavaklıdere Ankara

Tel. +90 312 468 8460

Fax. +90 312 468 9253

www.ihop.org.tr | ihop@ihop.org.tr

- o Giriş
- o Bir İzleme Yapısı
- o Komite İş Başında
- o Diğer Yapılarla İşbirliği
- o Önleme ya da Tedavi

Ekler:

- o I. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme
- o II. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme'yi imzalayan ülkeler listesi
- o III. Sözleşme'nin 21 ve 22. maddeleri uyarınca yapılan deklarasyonlar
- o IV. İşkenceye Karşı Komite'nin yapısı
- o V. Örnek başvuru

Giriş

Kuruluşunun hemen ardındaki birkaç yıl içinde Birleşmiş Milletler'in üstlendiği en temel zorluklardan biri dünyada işkence uygulamasının sonlandırılmasıydı. Tüm insanların işkence veya diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ve cezaya karşı yeterli korunmalarını sağlamak için Birleşmiş Milletler geçen yıllar süresince evrensel uygulanabilirliği olan bir dizi standart kabul etmiştir. Bu standartlar uluslararası bildirgeler ve sözleşmelerde tamamen somutlaştırılmışlardır. 10 Aralık 1984'te Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme'nin kabul edilmesiyle işkence uygulamasıyla savaşmak için düzenleme süreci tamamlanmıştır.

Bu değerli aracı geliştirirken Birleşmiş Milletler sadece hiçbir araç ya da hiç kimse tarafından uygulanması ve izlenmesi garanti altına alınmayacak bir dizi ilke ve iyi niyetli umutları maddeleştirmemiştir. Ana işlevi Sözleşme'nin gözetilmesi ve uygulanmasını garanti altına almak olan bir izleme yapısını, İşkenceye Karşı Komite'yi, de kurmuştur. Komite ilk kez 1988 yılının Nisan ayında Cenevre'de toplanmış ve o zamandan beri kimi zaman ihtiyatlı da olsa kendisini kamuoyu tarafından bilinir kılacak yoğun faaliyetler gerçekleştirmiştir.

Bir İzleme Yapısı

İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme 10 Aralık 1984'te Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. 26 Haziran 1987'de yürürlüğe giren ve 33 maddeden oluşan bu belgeye 144 ülke taraf olmuştur. (9 Nisan 2007 itibarıyla)

İşkenceye Karşı Komite, 1 Haziran 1988 tarihinde Sözleşme'nin 17. maddesine uygun olarak kurulmuştur.

Komite, insan hakları alanında tanınmış bir yeterliğe ve yüksek bir ahlaki duruşa sahip olan on uzmandan oluşur. Uzmanlar sözleşmeye Taraf Devletler'in vatandaşı olmalıdır ve yine Taraf Devletler tarafından gizli oyla seçilirler. Dört yıllık bir süre için seçilirler ve tekrar seçilme hakkına sahiptirler. Komite'nin mevcut yapısı ve Taraf Devletler'in listesi ekte verilmiştir.

Komite, işkence ve diğer insanlık dışı muamelelere karşı korunma için çok taraflı bir aracın özel idaresiyle görevli yeni bir Birleşmiş Milletler yapısı oluşturmuştur. Sözleşme, İşkenceye Karşı Komite'ye etkinliğini ve uygulamasını garanti edecek şekilde hesaplanan geniş araştırma ve inceleme yetkileri tanırken, insan haklarını ve temel özgürlükleri koruma alanını da güçlendirecek bir dizi görev tanımlamıştır.

1988 yılı Nisan ayında yapılan ilk toplantıda İşkenceye Karşı Komite'nin üyeleri usul kurallarını kabul etmiş ve Sözleşme'nin maddelerine uygun olarak Komite'nin çalışma yöntemini tarif etmiştir.

Komite İş Başında

Komite normal olarak yılda iki olağan oturum gerçekleştirir. Ancak, üyelerinin ya da Sözleşme'ye Taraf Devletler'in yarısından fazlasının isteğiyle Komite'nin kendi kararıyla Özel Oturumlar gerçekleştirilebilir.

Komite kendi üyeleri arasından bir Başkan, üç Başkan Yardımcısı ve bir Raportör belirler. Bu görevliler iki yıllık bir süre için seçilirler ve yeniden seçilme hakkına sahiptirler.

Komite uzman kuruluşları, ilgili BM örgütlerini, bölgesel hükümetler arası kuruluşları ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'de danışmanlık statüsü olan hükümet dışı örgütleri Sözleşme'de belirtilen Komite faaliyetleriyle ilgili bilgi, belge ve yazılı açıklamalarda bulunmak üzere davet edebilir. Faaliyetleriyle ilgili olarak Taraf Devletler'e ve Birleşmiş Milletler Genel Kurul'una yıllık rapor sunar.

Taraf Devlet Raporları

Taraf Devletlerin Raporlarını Sunmaları

Sözleşmenin 19. maddesine uygun olarak her Taraf Devlet, Sözleşme'deki taahhütlerini yürürlüğe koymak için aldığı önlemlere dair bir raporu Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aracılığıyla Komite'ye sunmalıdır. İlk rapor, Sözleşme'nin söz konusu ülkede yürürlüğe girdiği tarihten bir yıl sonra sunulmalıdır. Bunu takiben, sonraki gelişmelere ilişkin olarak ilgili devlet her dört yılda bir tamamlayıcı (ek) raporlarını sunmalıdır. Komite daha fazla rapor ve ek bilgi talep edebilir.

Her oturumda Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri söz konusu raporların zamanında gönderilmediği tüm vakaları Komite'ye bildirir. Bu gibi durumlarda Komite ilgili Taraf Devlet'e söz konusu rapor ya da raporları sunmasına ilişkin bir hatırlatma gönderebilir.

Komite, raporun asli yapısına dair olarak, her bir Taraf Devlet'in durumuyla ilgili Komite'nin tamamıyla bilgilendirilmesi için biçim ve içeriğe ilişkin kesin talimatların olduğu bir genel kılavuz hazırlamıştır.

Raporların Komite Tarafından İncelenmesi

Raporların incelenmesi için Komite Taraf Devletlerin temsilcilerini kendi raporlarının incelendiği toplantıya katılmak üzere davet eder. Ayrıca daha fazla bilgi almak istediği bir Taraf Devleti belirli bir toplantıda hazır bulunmak üzere bir temsilcisini yetkilendirebileceği yönünde bilgilendirebilir. Bu tür bir temsilci Komite'nin soracağı sorulara cevap verebilir ve gerekirse Devlet tarafından sunulan raporun belli yönlerini açıklayabilir olmalıdır.

Komite, her bir raporun değerlendirilmesinden sonra Sözleşme'nin 19. maddesinin 3. paragrafına dayanarak uygun gördüğü şekilde rapora dair genel yorumlar yapabilir. Özellikle, Devlet'in Sözleşme altında ifa etmediği sorumlulukları varsa onları belirtebilir. Komite'nin gözlemleri Taraf Devlet'e iletilir ve Taraf Devlet bu gözlemleri cevaplayabilir.

Komite 2007 yılındaki 38. oturumuna kadar yaklaşık 140'dan fazla raporu incelemiştir.

Komite'nin Soruşturma Güçleri

Sözleşme'nin 20. maddesindeki güce dayanarak Komite, Taraf Devletlerdeki sistematik işkence uygulanması iddialarına ilişkin bilgi almak ve soruşturma açmakla yetkilendirilmiştir.

Sözleşme'nin 20. maddesindeki prosedür iki özelliğiyle ortaya çıkmaktadır: gizlilik karakteri ve ilgili Taraf Devlet'in işbirliği takibi.

Komite'ye bu maddeyle verilen yetki tercihe bağlıdır; bu demektir ki, Sözleşme'yi onaylama ya da kabul etme sürecinde bir devlet bu maddeyi tanımadığını ilan edebilir. Bu durumda, söz konusu çekince geri çekilmediği sürece, Komite kendisine 20. maddeyle verilmiş olan güçleri ilgili Taraf Devlet'e karşı kullanamaz.

Bilgi Toplama

Madde 20'de tanımlanan prosedürü kabul eden tüm Taraf Devletler için Komite işkence uygulamasının varlığına ilişkin olarak bilgi almaya yetkilidir. Eğer Komite tarafından alınan bilginin güvenilir olduğunu ve Sözleşme'ye Taraf Devlet'in sınırları dahilinde işkencenin sistematik bir biçimde uygulandığına dair sağlam temelli göstergeler taşıdığını görürse, ilgili Devlet'i bilginin incelenmesi için işbirliği yapmaya, bu amaçla, bu bilgiye dair gözlemlerini sunmaya davet eder. Bir görüş oluşturmak için daha fazla unsur elde edebilmek amacıyla ilgili Devlet'in temsilcilerinden ya da hükümet organları ve hükümet dışı kuruluşlardan ya da bireylerden daha fazla bilgi istemeye karar verebilir.

Soruşturma Prosedürü

Komite, eğer toplanan bilginin gerektirdiğini düşünürse bir ya da daha fazla üyesini gizli bir soruşturma yürütmek üzere görevlendirebilir. Bu durumda ilgili Taraf Devlet'i soruşturmanın yürütülmesinde işbirliği yapmaya davet eder. Dolayısıyla, Komite Taraf Devlet'i soruşturmayı yürütmekle görevli üyelerle ilgili buldukları herhangi bir bilgiyi sağlamak üzere görüşecek bir temsilci belirler. Soruşturma, Taraf Devlet'in onayıyla, görgü tanıklarının ifadelerini dinleyebilecek görevli üyelerin ülke sınırlarına ziyaretini de içerebilir.

Görevli üyeler bulgularını, kendi görüş ya da önerileriyle birlikte Taraf Devlet'e iletecek olan Komite'ye sunar. Komite ise, Taraf Devlet'i bulgularına ilişkin olarak aldığı önlemlere dair bilgi vermek üzere davet eder.

Bir soruşturmaya ilişkin tüm işlemler bittikten sonra Komite yıllık raporunda sonuçların bir özetine yer vermeye karar verebilir. Sadece bu durumda Komite'nin çalışması kamuoyuna duyurulur, aksi durumda 20. maddedeki görevlerine ilişkin tüm çalışma ve belgeleri gizlidir.

Devletler arası Şikâyet

Sözleşme'nin 21. maddesinde belirtilen Devletlerarası şikâyetlere ilişkin prosedürler ilgili Devletlerin Komite'nin yetkisini tanınmasına bağlıdır. 21. maddede belirtilen deklarasyonu yapmış olan Devletlere ilişkin olarak, Komite bir Taraf Devlet'in diğer bir Taraf Devlet'i Sözleşme'nin yükümlülüklerini yerine getirmediği iddiasını içeren dilekçelerini kabul edebilir ve değerlendirebilir.

Komite'ye Başvuru

Süreç iki aşamadan oluşur. Eğer bir Taraf Devlet, başka bir Taraf Devlet'in Sözleşme'nin maddelerinden birini ihlal ettiğini düşünürse ilk aşamada konuyu yazılı bir belgeyle o Taraf Devlet'in dikkatine sunar. Belgeyi alan Devlet 3 ay içerisinde konuyu aydınlatacak herhangi bir açıklamayı yazılı olarak sunmalıdır. İlgili iki Taraf Devlet'in konuyu kendi aralarında çözememeleri durumunda Devletlerden herhangi biri tarafından konu bu durumda kapalı bir toplantı yapacak olan Komite'ye yönlendirilebilir.

Komite'nin konuyla ilgilenebilmesi için Sözleşme'yi ihlal etmekle suçlanan Devlet'te mümkün olan tüm yerel hukuki çözüm yollarının tükenmiş olması gerekmektedir. Bu çözüm yollarının aşırı derecede uzaması ya da ihlalin mağduruna etkin bir yardım sağlamayacak olması durumunda Komite konuyla ilgilenir.

Konunun Dostane Çözümü

Eğer bu koşullar karşılanırsa Komite, iyi niyetini ilgili Taraf Devletlere sunarak ve gerekirse geçici bir uzlaşma komisyonu kurarak Sözleşme'de belirtilen yükümlülüklerle saygı çerçevesinde konunun dostane çözümüne ulaşılması için çaba sarf eder. Bu aşamada Komite tarafından ilgili herhangi bir bilgi taraflardan talep edilebilir. İlgili Devletler Komite konuyu değerlendirirken yazılı ya da sözlü olarak bildirimde bulunabilirler ve temsil edilebilirler.

Komite 12 ay içerisinde, eğer dostane bir çözüm bulunduysa, çözümü ve bilgilerin özetini içeren bir rapor sunmalıdır. Çözüm bulunamaması durumunda ilgili Devletlerin sunduğu bilgileri raporlaştırır. Rapor daha sonra Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aracılığıyla ilgili Taraf Devletlere ulaştırılır.

Bireysel Şikayetler

İnsan haklarıyla ilgili diğer uluslararası mekanizmalar gibi, İşkenceye Dair Sözleşme de özel kişilere belirli durumlarda Komite'ye bir Taraf Devlet'in bir ya da daha fazla Sözleşme maddesini ihlaliyle ilgili şikayetlerini sunma hakkı verir. Ancak, Komite'nin bir Taraf Devlet'e karşı bireysel şikayetleri kabul etmesi ve incelemesi için Taraf Devlet'in Komite'nin yetkisini açıkça tanıması gerekmektedir.

Bireysel şikayetler her zaman Komite tarafından kapalı oturumda incelenir.

Dilekçenin Sunulması

22. madde uyarınca Komite'nin yetkisini kabul eden ve yargı alanı içinde olan bir Taraf Devlet tarafından Sözleşme'nin bir ihlalinin bir ihlalinin mağduru olduğunu iddia eden her hangi bir özel kişi tarafından Komite'ye bir dilekçe sunulabilir. Eğer iddia sahibi kurban dilekçeyi şahsen sunabilecek durumda değilse akrabaları ya da temsilcileri onun adına harekete geçebilir.

Kabul edilebilirlik Kararı

Dilekçenin incelenmesinde Komite'nin ilk kaygısı kabul edilebilirliğinden emin olmaktır. Eğer kabul edilebilirlik koşulları karşılanıyorsa Komite esastan incelemeye geçer. Komite, görevlerinin yerine getirilmesinde kendi üyelerinin en fazla beş tanesinden oluşan ve sadece bu amaç için kurulmuş olan çalışma gruplarından yardım alabilirler.

Dilekçelerin kabul edilebilirliğine ilişkin koşullar Sözleşme'de ve Komite'nin usul kurallarında belirlenmiştir. Bir dilekçenin kabul edilebilir sayılması için şu özellikleri taşıması gerekir:

İmzasız (anonim) olmamalı, Sözleşme'nin koşullarıyla uyumsuz olmamalıdır.

22. Maddede yer alan dilekçe sunma hakkının kötüye kullanımına dair bir durum oluşturmamalıdır.

Başka bir uluslararası soruşturma altında ya da başka bir uluslararası yapı tarafından incelenmiş (ya da inceleniyor) olmamalıdır.

Ayrıca, mümkün olan bütün yerel hukuki çözüm yolları tükenmiş olmalıdır. (devletler arası şikayetler için belirtilen koşullar altında)

Komite, ilgili Taraf Devlet'ten ya da dilekçeyi yazan kişiden kabul edilebilirliğe ilişkin ek bilgi, aydınlatma ya da gözlemlerini isteyebilir.

Eğer bir dilekçe kabul edilemez ilan edilirse, Komite ilgili tarafları bilgilendirir. Ancak, aynı konu daha sonraki bir tarihte Komite'ye kabul edilemezlik durumunun sebeplerinin devam etmediğine dair bilgiler gelmesi durumunda tekrar gözden geçirilebilir.

Esastan İnceleme

Eğer Komite bir dilekçenin kabul edilebilir olduğuna karar verirse, dilekçeyi yazan kişiyi bilgilendirdikten ve kararını ilgili Taraf Devlet'e ilettikten sonra, esastan incelemeye geçer. Altı ay içinde, Sözleşme'yi ihlal ettiği iddia edilen Devlet Komite'ye vakayı aydınlatan ve durumun telafisini sağlamak üzere alınan önlemleri belirten açıklama ve ifadeleri sunmalıdır. Dilekçeyi yazan kişi de Komite'ye gözlemlerini ya da ek bilgileri sunabilir. Ek olarak, dilekçenin sahibi ya da temsilcisi vakanın esasını aydınlatmak için eğer Komite uygun görürse Komite'nin kapalı toplantılarına katılabilir. İlgili Devlet'in temsilcileri de aynı şekilde davet edilebilir.

Geçici önlemler

Dilekçelerin gerek kabul edilebilirliğin gerekse esasın incelendiği süreçlerinde Komite bir karar almadan önce ilgili Taraf Devlet'ten ihlal mağduru olduğu iddia edilen kişinin mümkün olan geri döndürülemez zararlardan korunması için adım atmasını isteyebilir. Bu koşul Sözleşme'nin bir ihlalinin mağduru olduğunu söyleyen kişiye Komite kabul edilebilirliğe ya da esasa ilişkin kararını vermeden önce koruma sağlarken aynı zamanda Komite'nin nihai kararını da etkilemez.

Takibatın sonuçları

Başvuran birey ve ilgili Devlet'in sağladığı tüm bilgiler ışığında Komite dilekçeyi inceler ve onun üzerine kararını oluşturur. Komite'nin tüm üyeleri bireysel görüşlerini ifade edebilir. Karar alma işlemleri, dilekçe sahibinin ve ilgili Devlet'in nihai görüşlerinin iletilmesi ile sonuçlanır. İlgili Devlet de Komite'nin görüşlerine uygun olarak nasıl harekete geçtiği konusunda bilgi vermek üzere Komite tarafından davet edilir.

Komite yıllık raporuna incelenen dilekçelerin, ilgili Taraf Devletler'in açıklama ve ifadelerinin ve kendi görüşlerinin bir özeti koyar.

Yedinci oturumun sonuna kadar Komite kendisine ileten dilekçelerle ilgili yedi nihai karar belirtmiştir.¹

Diğer Yapılarla İşbirliği

İşkenceyle savaşmanın bölgesel ya da uluslararası düzeyde başka metotları da vardır. Bu durum aralarındaki ilişki ve görevlerin çakışmaması ve ortak eylemler aracılığıyla işkenceye karşı uluslararası kampanyanın güçlendirilmesi için aralarında kurulu işbirliği biçimleri sorusu ortaya çıkmaktadır.

¹ ÇN: Adı geçen yedinci oturum 1991 yılında gerçekleştiği için Komite'nin internet sitesindeki <http://www.ohchr.org/english/bodies/cat/stat3.htm> adresinden güncel bilgiler alınmıştır. Bu bilgilere göre 30 Aralık 2006 tarihine kadar Komite kendisine ileten dilekçelerle ilgili 308 nihai karar belirtmiştir.

İşkence Özel Raportörü

Komite birçok durumda, birbirinden ayrı olan görevlerinin yerine getirilmesinin çakışmasının önlenmesi için, dünyada işkence uygulamasıyla ilgili konulardan sorumlu İnsan Hakları Komisyonu Özel Raportörü'yle işbirliği ve Özel Raportör ile Komite arasında görev paylaşımı konularını değerlendirmiştir.

Komite kendisine Sözleşme'yle verilen görev alanı ile Özel Raportöre İnsan Hakları Komisyonu tarafından verilen görevlerin ayrı ancak birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olduğunu düşünmektedir. Genel olarak, raportör işkence fenomeniyle ilgili olarak Komisyon'a raporlama yapmakla sorumludur. Bu amaçla, işkencenin önlenmesi ve eğer gerçekleşirse sonuçlarının düzeltilmesi için alınan idari ve yasal önlemler hakkında hükümetlerden bilgi ister. Ayrıca, kendisiyle görüşmek isteyen hükümet temsilcileriyle istişarelerde bulunmak üzere dünyanın farklı bölgelerini ziyaret eder. Görev alanı Birleşmiş Milletler'in tüm üye devletleri ve gözlemci statüsünde olan tüm devletlere kadar uzanır. Bu açıdan görev alanı Komiteninkinden daha geniştir. (İşkence Özel Raportör'ünün işlevleri şu belgede açıklanmıştır: Bilgi Belgesi 4: İşkenceyle Mücadele Yöntemleri)

Görevlerinin birbirlerini tamamlayıcı doğası gereği Komite ve Özel Raportör arasında ortak fayda sağlayacak bilgi, rapor ve belgelerin değiştirilebilmesi amacıyla yakın ilişkiler kurulmuştur.

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi ve İşkence Mağdurları için Birleşmiş Milletler Gönüllü Fonu

Çalışmalarının gidişi süresince Komite, "Avrupa İşkence, İnsanlık dışı ya da Aşağılayıcı Muamele veya Cezanın Önlenmesi Komitesi" ile çalışma ilişkileri kurmanın ve Genel Kurul'un 16 Aralık 1981 tarihinde 36/151 sayılı kararıyla kurulan "İşkence Mağdurları için Birleşmiş Milletler Gönüllü Fonu Mütevelli Heyeti" ile işbirliğinin temellerini atmıştır.

İşkenceye Karşı Komite ve Avrupa İşkence, İnsanlık dışı ya da Aşağılayıcı Muamele veya Cezanın Önlenmesi Komitesi arasında işbirliği, hem Birleşmiş Milletler hem de Avrupa Sözleşmelerine taraf olan devletlere yapılan ziyaretlerle ilgili olarak ortaya çıkmaktadır, ancak bu işbirliği her bir ziyaret için gerekli prosedürlerin gizlilik karakteri nedeniyle oldukça sınırlıdır.

Önleme ya da Tedavi

İşkenceye Dair Sözleşme'nin devletlerarası ya da bireysel başvuruların değerlendirilmesi için sağladığı araçlar insan hakları ihlalleri önceden gerçekleşmiş olduğu durumlarda da harekete geçirilebilir.

Bir anlamda, Komite'nin yıllık raporunda bir Devlet'in Sözleşme'nin bir ya da birden fazla hükmünü ihlal ettiğini kamuoyuna duyurup Devlet'i ihlali telafi etmeye teşvik ederek bu tür bir ihlalin "telafisini" aramaktadır. Bu ayrıca Birleşmiş Milletler kapsamında oluşturulan insan hakları sorunları hakkındaki diğer uluslararası araçlarının da amacıdır.

Bununla birlikte, işkence ve diğer konularla ilgili izleme ve soruşturmanın ve uluslararası standartların oluşturulması, tek başına bunlara uymayı taahhüt eden Birleşmiş Milletler'e üye devletlerin insan haklarını gözetmesini garanti etmek için yeterli değildir.

Bu çerçevedeki Birleşmiş Milletler faaliyetleri iki safhada yürütülen sıralı bir biçimde teknik destek ve danışmanlık hizmeti programıyla tamamlanır.

İlk safhada, bir Devlet uluslararası yükümlülükleri kabul ettiğinde ve onlara saygı göstermek istediğinde, ilgili uluslararası araçların içerdiği standartların uygulanması için gerekli vasıflı kişi ve altyapılara yerel düzeyde sahip olmadığı için, her zaman bunu yapacak durumda olmayabilir. Birleşmiş Milletler, söz konusu Devlet'in tanınan hakların gerçekleşmesini garanti altına alması için destek ve danışmanlık hizmeti sağlayabilir.

İkinci safhadaysa, teknik destek programı aracılığıyla Birleşmiş Milletler insan hakları ihlallerini önlemek için bir mücadele verir. İnsan haklarının korunması ve yaygınlaştırılması için ulusal altyapıların oluşturulması ve ulusal düzeyde insan haklarının gerçekleşmesinden sorumlu resmi görevliler için çalışma kursları ve hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi (kamu görevlileri, polis güçleri, yargı görevlileri) insan hakları ihlallerine karşı en iyi güvence olan bir insan hakları kültürünün yaratılması için temelleri oluşturmaktadır.

Ek I

İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme'nin Türkçe çevirisi TBMM İnsan Hakları Komisyonu internet sitesinde yer almaktadır. <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhak/pdf01/37-51.pdf>

Ek II

Ülke adı	İmza	Onay, Dahil olma (a), Devam (d)
Afganistan	4 Şub 1985	1 Nis 1987
Arnavutluk	.	11 May 1994 a
Cezayir	26 Kas 1985	12 Eyl 1989
Andora	5 Ağu 2002	22 Eyl 2006
Antigua ve Barbuda	.	19 Jul 1993 a
Arjantin	4 Şub 1985	24 Eyl 1986
Ermenistan	.	13 Eyl 1993 a
Avustralya	10 Ara 1985	8 Ağu 1989
Avusturya	14 Mar 1985	29 Tem 1987
Azerbaycan	.	16 Ağu 1996 a
Bahreyn	.	6 Mar 1998 a
Bangladeş	.	5 Eki 1998 a
Belarus	19 Ara 1985	13 Mar 1987
Belçika	4 Şub 1985	25 Haz 1999
Belize	.	17 Mar 1986 a
Benin	.	12 Mar 1992 a
Bolivya	4 Şub 1985	12 Nis 1999
Bosna Hersek	.	1 Eyl 1993 d
Botswana	8 Eyl 2000	8 Eyl 2000
Brezilya	23 Eyl 1985	28 Eyl 1989
Bulgaristan	10 Haz 1986	16 Ara 1986

Burkina Faso (Yukarı Volta)	.	4 Oca 1999 a
Burundi	.	18 Şub 1993 a
Kamboçya	.	15 Eki 1992 a
Kamerun	.	19 Ara 1986 a
Kanada	23 Ağu 1985	24 Haz 1987
Cape Verde (Yeşil Burun Adaları)	.	4 Haz 1992 a
Çad	.	9 Haz 1995 a
Şili	23 Eyl 1987	30 Eyl 1988
Çin	12 Ara 1986	4 Eki 1988
Kolombiya	10 Nis 1985	8 Ara 1987
Komor	22 Eyl 2000	.
Kongo	.	30 Tem 2003 a
Kosta Rika	4 Şub 1985	11 Kas 1993
Fildişi Sahilleri	.	18 Ara 1995 a
Hırvatistan	.	12 Eki 1992 d
Küba	27 Oca 1986	17 May 1995
Kıbrıs	9 Eki 1985	18 Tem 1991
Çek Cumhuriyeti	.	22 Şub 1993 d
Demokratik Kongo Cumhuriyeti	.	18 Mar 1996 a
Danimarka	4 Şub 1985	27 May 1987
Çibuti	.	5 Kas 2002 a
Dominik Cumhuriyeti	4 Şub 1985	.
Ekvator	4 Şub 1985	30 Mar 1988
Mısır	.	25 Haz 1986 a
El Salvador	.	17 Haz 1996 a
Ekvator Ginesi	.	8 Eki 2002 a
Estonya	.	21 Eki 1991 a
Etiyopya	.	14 Mar 1994 a
Finlandiya	4 Şub 1985	30 Ağu 1989
Fransa	4 Şub 1985	18 Şub 1986
Gabon	21 Oca 1986	8 Eyl 2000
Gambiya	23 Eki 1985	.
Gürcistan	.	26 Eki 1994 a
Almanya	13 Eki 1986	1 Eki 1990
Gana	7 Eyl 2000	7 Eyl 2000
Yunanistan	4 Şub 1985	6 Eki 1988
Guatemala	.	5 Oca 1990 a
Gine	30 May 1986	10 Eki 1989
Gine-Bissau	12 Eyl 2000	.
Guyana	25 Oca 1988	19 May 1988
Vatikan	.	26 Haz 2002 a
Honduras	.	5 Ara 1996 a
Macaristan	28 Kas 1986	15 Nis 1987
İzlanda	4 Şub 1985	23 Eki 1996
Hindistan	14 Eki 1997	.
Endonezya	23 Eki 1985	28 Eki 1998
İrlanda	28 Eyl 1992	11 Nis 2002
İsrail	22 Eki 1986	3 Eki 1991
İtalya	4 Şub 1985	12 Oca 1989
Japonya	.	29 Haz 1999 a
Jordan	.	13 Kas 1991 a
Kazakistan	.	26 Ağu 1998 a
Kenya	.	21 Şub 1997 a
Kuveyt	.	8 Mar 1996 a
Kırgızistan	.	5 Eyl 1997 a
Letonya	.	14 Nis 1992 a
Lübnan	.	5 Eki 2000 a
Lesotho	.	12 Kas 2001 a
Liberya	.	22 Eyl 2004 a

Libya	.	16 May 1989 a
Liechtenstein	27 Haz 1985	2 Kas 1990
Litvanya	.	1 Şub 1996 a
Lüksemburg	22 Şub 1985	29 Eyl 1987
Madagaskar	1 Eki 2001	13 Ara 2005
Malavi	.	11 Haz 1996 a
Maldivler	.	20 Nis 2004 a
Mali	.	26 Şub 1999 a
Malta	.	13 Eyl 1990 a
Moritanya	.	17 Kas 2004 a
Mauritius	.	9 Ara 1992 a
Meksika	18 Mar 1985	23 Oca 1986
Monako	.	6 Ara 1991 a
Moğolistan	.	24 Oca 2002 a
Karadağ	.	23 Eki 2006 d
Fas	8 Oca 1986	21 Haz 1993
Mozambik	.	14 Eyl 1999 a
Namibya	.	28 Kas 1994 a
Nauru	12 Kas 2001	.
Nepal	.	14 May 1991 a
Hollanda	4 Şub 1985	21 Ara 1988
Yeni Zelanda	14 Oca 1986	10 Ara 1989
Nikaragua	15 Nis 1985	5 Tem 2005
Nijer	.	5 Eki 1998 a
Nijerya	28 Jul 1988	28 Haz 2001
Norveç	4 Şub 1985	9 Tem 1986
Panama	22 Şub 1985	24 Ağu 1987
Paraguay	23 Eki 1989	12 Mar 1990
Peru	29 May 1985	7 Tem 1988
Filipinler	.	18 Haz 1986 a
Polonya	13 Oca 1986	26 Jul 1989
Portekiz	4 Şub 1985	9 Şub 1989
Katar	.	11 Oca 2000 a
Güney Kore	.	9 Oca 1995 a
Moldova	.	28 Kas 1995 a
Romanya	.	18 Ara 1990 a
Rusya Federasyon	10 Ara 1985	3 Mar 1987
Saint Vincent ve Grenadinler	.	1 Ağu 2001 a
San Marino	18 Eyl 2002	27 Kas 2006
Sao Tome ve Principe	6 Eyl 2000	.
Suudi Arabistan	.	23 Eyl 1997 a
Senegal	4 Şub 1985	21 Ağu 1986
Sırbistan	.	12 Mar 2001 d
Seyşeller	.	5 May 1992 a
Sierra Leone	18 Mar 1985	25 Nis 2001
Slovakya	.	28 May 1993 d
Slovenya	.	16 Tem 1993 a
Somali	.	24 Oca 1990 a
Güney Afrika	29 Oca 1993	10 Ara 1998
İspanya	4 Şub 1985	21 Eki 1987
Sri Lanka	.	3 Oca 1994 a
Sudan	4 Haz 1986	.
Svaziland	.	26 Mar 2004 a
İsveç	4 Şub 1985	8 Oca 1986
İsviçre	4 Şub 1985	2 Ara 1986
Suriye	.	19 Ağu 2004 a
Tacikistan	.	11 Oca 1995 a
Makedonya	.	12 Ara 1994 d
Timor-Leste	.	16 Nis 2003 a

Togo	25 Mar 1987	18 Kas 1987
Tunus	26 Ağu 1987	23 Eyl 1988
Türkiye	25 Oca 1988	2 Ağu 1988
Türkmenistan	.	25 Haz 1999 a
Uganda	.	3 Kas 1986 a
Ukrayna	27 Şub 1986	24 Şub 1987
İngiltere	15 Mar 1985	8 Ara 1988
Amerika Birleşik Devletleri	18 Nis 1988	21 Eki 1994
Uruguay	4 Şub 1985	24 Eki 1986
Özbekistan	.	28 Eyl 1995 a
Venezüella	15 Şub 1985	29 Tem 1991
Yemen	.	5 Kas 1991 a
Zambiya	.	7 Eki 1998 a

Ek III

13 Mart 2007 tarihi itibariyle İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme'nin 21 ve 22. maddeleri uyarınca yapılan deklarasyonlar

1. Amerika Birleşik Devletleri	33. Japonya
2. Almanya	34. Kamerun
3. Arjantin	35. Kanada
4. Avustralya	36. Kıbrıs
5. Avusturya	37. Kosta Rika
6. Azerbaycan	38. Liechtenstein
7. Belçika	39. Lüksemburg
8. Birleşik Krallık	40. Macaristan
9. Bolivya	41. Malta
10. Bosna Hersek	42. Meksika
11. Brezilya	43. Monako
12. Bulgaristan	44. Norveç
13. Burundi	45. Paraguay
14. Cezayir	46. Peru
15. Çek Cumhuriyeti	47. Polonya
16. Danimarka	48. Portekiz
17. Ekvator	49. Rusya
18. Finlandiya	50. Senegal
19. Fas	51. Seyşeller
20. Fransa	52. Sırbistan
21. Gana	53. Slovakya
22. Guatemala	54. Slovenya
23. Gürcistan	55. Şili
24. Güney Afrika Cumhuriyeti	56. Togo
25. Hırvatistan	57. Tunus
26. Hollanda	58. Türkiye
27. İrlanda	59. Uganda
28. İspanya	60. Ukrayna
29. İsveç	61. Uruguay
30. İsviçre	62. Venezüella
31. İtalya	63. Yeni Zelanda
32. İzlanda	64. Yunanistan

Ek IV

İsim	Ülke	Görev bitil yılı
Bayan Essadia BELMIR	Fas	2009
Bay Guibril CAMARA (Başkan Yardımcısı)	Senegal	2007
Bayan Felice GAER (Raportör)	Amerika Birleşik Devletleri	2007
Bay Luis GALLEGOS CHIRIBOGA	Ekvator	2007
Bay Claudio GROSSMAN (Başkan Yardımcısı)	Şili	2007
Bay Alexander KOVALEV (Başkan Yardımcısı)	Rusya Federasyonu	2009
Bay Fernando MARIÑO MENENDEZ	İspanya	2009
Bay Andreas MAVROMMATIS (Başkan)	Kıbrıs	2007
Bayan Nora SVEAASS	Norveç	2009
Bay Xuexian WANG	Çin	2009

Ek V

Örnek Başvuru (Türkçe versiyonun geçerliliği yoktur, sadece örnek amaçlı konulmuştur.)

Tarih:

.....

Başvuru iletişim adresi:

The Committee against Torture
c/o Centre for Human Rights
United Nations Office
8-14 avenue de la Paix
1211 Geneva 10
Switzerland

submitted for consideration under the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

I. Başvuru sahibi hakkında bilgiler

Soyadı Ad(lar)

Tabiyet..... Meslek.....

Doğum Yeri ve Tarihi

Şu anki adres:

Gizlilik içeren haberleşmenin yapılabilmesi için adres (eğer şu anki adresten farklıysa)

.....

.....

.....

Başvuruyu:

(a) Aşağıdaki belirtilen ihlallerin mağduru olarak yapıyorum..... []

(b) Mağdur olduğu iddia edilen kişinin yetkili temsilcisi/yasal danışmanı olarak yapıyorum..... []

(c) Diğer []

Eğer (c) şıkkı işaretlendiyse başvuruyu yapan kişi aşağıdakileri açıklamalıdır:

(i) Hangi sıfatla mağdur(lar) adına hareket ediyor? (örn. aile bağı ya da mağdur(lar)la diğer kişisel bağlantılar):

.....
.....

(ii) Niçin kurban(lar) olduğu iddia edilen kişi(ler) başvuruyu kendi(leri) yapmıyor:

.....
.....

Mağdur(lar)la ilişkisi olmayan ilgisiz bir üçüncü kişi onun/onların adına bir başvuruda bulunamaz.

II. Mağdur olduğu iddia edilen kişi(ler)e ilişkin bilgiler (Eğer başvuru sahibinden farklıysa)

Soyad Ad(lar)

Tabiyet..... Meslek.....

Doğum Yeri ve Tarihi

.....

Şu anki adresi ya da bulunduğu yer

.....

III. İlgili devlet/ihlal edilen maddeler/yerel telafiler

Dilekçenin aleyhine yöneltildiği İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme'nin Tarafı olan Devlet'in adı:

.....
.....

Sözleşme'nin ihlal edildiği öne sürülen maddeleri:

.....
.....

Mağdur olduğu iddia edilen kişi adına yerel hukuki çözüm yollarını tüketmek için atılan adımlar nelerdir, adli ve idari mekanlar, ne zaman ve hangi sonuçlar alındı?: (eğer mümkünse ilgili tüm yargı ya da idare kararlarının kopyalarını ekleyin):

.....
.....
Eğer yerel telafiler henüz sona ermediyse nedenini açıklayın:

.....
.....

IV. Diğer uluslararası süreçler

Aynı konu daha önce başka bir uluslararası inceleme ya da yapının prosedürlerine sunuldu mu? (örn: Amerikan İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu vb.) Eğer sunulduysa, sonuç ne oldu?

.....
.....

V. İddiaya ilişkin bilgiler

İddia edilen ihlal ya da ihlallere ilişkin detaylı bilgiler (ilgili tarihler dahil olmak üzere)*

.....
.....

Başvuruyu yapanın imzası:

.....

* Bu ifadeler için gerektiği kadar sayfa ekleyin